

UZASADNIENIE

Projekt ustawy ma na celu wzmocnienie pozycji rolnika wobec odbiorcy jego produktów, zwłaszcza zakładów zajmujących się przerobem surowców pochodzących ze skupu od rolnika na produkt finalny lub półsurowiec do dalszego przetwarzania.

Praktyka kilku minionych lat pokazuje, że bardzo często, zwłaszcza w sezonach o relatywnie dużej podaży wynikającej z wysokich zbiorów danej rośliny, dochodzi do rażąco niskich cen skupu. Wiele rynków rolnych, w tym szczególnie rynek owoców i warzyw przeznaczonych do przetwórstwa charakteryzuje się bardzo słabą pozycją negocjacyjną rolników wobec odbiorców ich produktów.

Od wielu lat organizacje skupiające rolników sygnalizują pilną potrzebę zmiany obecnego stanu poprzez wprowadzenie rozwiązań mających na celu odbudowanie nieistniejących relacji na linii plantator - przemysł, których brak jest jedną z przyczyn cyklicznych problemów rolników oraz niedopuszczenie do stosowania praktyk wykorzystujących zjawisko wykorzystywania przewagi kontraktowej silnych podmiotów przetwórczych nad słabo zorganizowanymi rolnikami. Stąd też niniejszy projekt ustawy dotyczy zmiany dwóch aktów prawnych, tj.:

- 1) dokonanie zmian w przepisach ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 945) w zakresie doprecyzowania przepisów dotyczących obowiązku zawierania pisemnych umów na dostarczanie produktów rolnych w łańcuchu dostaw żywności;
- 2) dokonanie zmian w przepisach ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 517) w celu rozszerzenia listy nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.

Propozycje zawarte w projekcie mają na celu wzmocnienie pozycji producenta rolnego wobec odbiorców jego produktu, zwłaszcza silnych rynkowo koncernów przetwórczych. Słabo zorganizowani producenci rolni stanowią najsłabsze ogniwo łańcucha żywnościowego i są bardzo często bezsilni, a przez

to narażeni na stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych przez podmioty o dużo większym potencjale organizacyjnym i finansowym.

Organizacje rolnicze od kilku lat sugerują i wręcz żądają wprowadzenia wieloletnich umów kontraktacyjnych mających na celu odbudowanie relacji pomiędzy rolnikami i firmami przerabiającymi wytworzony przez nich surowiec. Projekt ustawy ma więc także na celu uszczegółowienie nieustawowych przepisów dotyczących obowiązku zawierania między stronami wymiany handlowej pisemnych umów na dostarczanie produktów rolnych.

Od kilku lat wiele organizacji rolniczych, w tym Związek Sadowników Rzeczypospolitej Polskiej współpracował w tej kwestii z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi czego efektem były m.in. wnioski kierowane do Komisji Europejskiej celem wdrożenia w życie prawdziwych umów kontraktacyjnych, które pozwoliłyby na wiele lat planować produkcję i dawać gwarancję otrzymania zapłaty gwarantującej pokrycie kosztów produkcji.

Z tych powodów, po kilku latach prac udało się doprowadzić do powstania projektu zmian obecnie obowiązujących przepisów. Projekt przewiduje więc rozwiązania legislacyjne polegające m.in. na zapisaniu wymogu zawierania umów na przetwórców i ewentualnie działających w ich imieniu i na ich rzecz pośredników, którzy bezpośrednio nabywają surowce rolne od producenta będącego rolnikiem. Wprowadzono także zakaz w formie ograniczenia dotychczasowej praktyki polegającej na nabywaniu produktu rolnego poniżej kosztów jego wytworzenia. Zakup poniżej zaproponowanej ceny referencyjnej będzie traktowany jako nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi. Zaproponowane rozwiązania pozwolą wzmocnić obecną bardzo słabą pozycję rynkową rolników i zapewnienie im ceny skupu pokrywającej poniesione wcześniej koszty produkcji.

Przedstawione w projekcie ustawy propozycje nowych przepisów stanowią realizację zgłaszanych od lat postulatów producentów rolnych, w tym w szczególności producentów owoców.

Dodatkowo rozszerzenie zakresu nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi lub spożywczymi o praktykę polegającą na nabywaniu wytworzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktu rolnego lub spożywczego będącego produktem wymienionym w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub jego podkategorii poniżej ceny referencyjnej bezpośrednio od dostawcy, który

wytworzył ten produkt, przyczyni się do sprawiedliwego podziału marż w łańcuchu dostaw żywności, co pozwoli na pokrycie kosztów wytworzenia tego produktu rolnego lub spożywczego. Nabywanie produktów rolnych lub spożywczych poniżej cen referencyjnych będzie zagrożone nałożeniem kary pieniężnej przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zgodnie z przepisami o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.

Zaproponowane rozwiązania legislacyjne przyczynią się do stabilizacji rynków rolnych, w tym rynku owoców, oraz ułatwią planowanie produkcji rolnej z większym wyprzedzeniem.